

ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Кордяк М.О., Гречковська А.І.

Національний авіаційний університет, Київ
Науковий керівник – Давиденко В.В., к.е.н., доцент

The main problems and the state of logistics in Ukraine in the conditions of hostilities are considered. The root causes of stopping logistics processes are analyzed. The main reasons for which you need to pay attention are considered.

Після початку військових дій, багато українських компаній змушені були припинити свою діяльність. Значну роль відіграло зниження можливостей логістичних компаній. Був порушений звичайний устрій логістичних ланцюгів постачання, зпровакований багатьма чинниками, а саме пов'язаних з технологічними, людськими та інфраструктурними процесами. Для їх розв'язання виникає потреба в пошуку розробки антиризикових підходів відновлення логістичних процесів.

Упродовж декількох тижнів в Україні кардинально змінилися логістичні підходи до ланцюгів постачання. Відбулось відчутне зменшення перевезення комерційних товарів. Основне навантаження було спрямовано на перевезення гуманітарних та військових вантажів. Основною проблемою виявилась нестача водіїв, які були залучені до ЗСУ, в тер оборону або задля перевезення гуманітарних вантажів. Також, залишилась частина водіїв, яка остерігається вирушати в місця активних військових дій. Також, якщо відправник товару - волонтерська організація, не завжди мають змогу компенсувати паливо, в свою чергу, не усі перевізники можуть брати ці витрати на себе.

Наразі для доставки гуманітарних вантажів з-за кордону до України діє спрощена процедура. Порядок перевезення гуманітарних вантажів регулюють дві постанови Кабінету міністрів. Одна визначає, які вантажі є гуманітарними. І також діє спрощена система перевезення гуманітарних вантажів декларативним методом. Тобто будь-яка громадська організація чи волонтери, які можуть ввозити гуманітарний вантаж,

заповнюють на кордоні спеціальну декларацію і перевозять вантаж без сплати мита чи ПДВ.

ZAMMLER в цілодобовому режимі доправляє вантажі на потреби військових, територіальної оборони, цивільного населення. Координується з волонтерами з усієї України та Європи. Міжнародна група логістичних компаній ZAMMLER за місяць здійснила понад 120 гуманітарних рейсів, враховуючи внутрішні та міжнародні. Возили продовольство, ліки, одяг, засоби гігієни, амуніцію та товари для військових. Здебільшого із заходу України до Києва, та з Польщі і Нідерландів – до Львова. Гуманітарні вантажі компанія доправляє безкоштовно, просить компенсувати лише пальне.

В подальшому такі перевезення український уряд спростив ще більше. Тепер для завезення допомоги потрібен лише один документ – декларація, де вказаний відправник, отримувач, фактичне місце розвантаження. Ще – скасований перелік товарів, які визнаються гуманітарною допомогою. Тобто завозити можна будь-який легальний вантаж. І окремі позиції уже не потрібно узгоджувати із місцевими військово-цивільними адміністраціями.

Проблеми, які виникають із перевезенням гуманітарних вантажів:

По-перше, відправник товару не завжди має змогу заправити машину. Та й не всі перевізники, котрі надають свої послуги безкоштовно, можуть брати додаткові витрати на себе.

По-друге – на ринку бракує водіїв. Співробітники логістичних компаній приєдналися до лав ЗСУ або тероборони. Деякі водії не ризикують їхати у «гарячі точки».

По-третє, маршрути також змінилися та стали довшими – в об'їзд небезпечних ділянок та обвалених мостів.

Ще однією проблемою виявилась швидка оптимізація логістичних процесів. Це та проблема, яку життєво важливо вирішити найближчим часом. В Україні багато фахівців, які працювали у сфері вантажоперевезень та мають досить великий досвід у керуванні цими процесами. Принцип, за яким вони працюють, зводиться до такого: є вантажівка, яка повинна доставити вантаж. Цей вантаж не займає все місце. Тоді підшукується ще один від іншого замовника чи замовників, і так доставка вантажів стає набагато дешевшою. У такий спосіб ми отримуємо економію палива та меншу кількість переміщень

транспорту. Але не в умовах непередбаченого ризику – військові дії, до розгортання яких логістичне середовище було не готове.

Як приклад, в такій компанії як ZAMMLER, доправлення комерційних товарів із початком війни практично зупинилося. У порівнянні з довоєнним рівнем – його відділ має лише 15% замовлень. Експорт – це здебільшого комерційні вантажі, тоді як імпорт – переважно гуманітарні. Тенденція до відновлення комерційних рейсів з'явилася тільки впродовж останніх двох тижнів: бо раніше і підприємства не працювали, і водіям призовного віку не дозволялося виїздити за кордон.

Аби логістика хоча б частково мала спроможність до відновлення, бізнес має повністю перебудувати звичні ланцюги постачання. Бо те, що доправляли морем чи повітрям, тепер можливо перевезти тільки автотранспортом або залізницею. Це працює на прикладі роботи ZAMMLER: компанія мала отримати в Одесі вантаж із сільгосптехнікою, що його перевозили кораблем. Коли почалася війна – корабель змінив курс і прибув до порту у Греції, залишивши контейнери там. А звідти уже наземним транспортом вантаж заберуть до України.

Попри докорінної адаптації до змін та складнощів, робота на логістичному фронті триває. За винятком портів та авіації. Морські шляхи до України нині закриті, як і авіасполучення для цивільної авіації. Українські порти закриті. Контейнерні лінії скасували судозаходи, частину контейнерів - доправили до транзитних портів перевалки у Туреччині, Єгипті та Греції. Частина - у прибалтійських портах. Аналогічна ситуація і з авіа доставкою - наразі цивільні авіаційні перевезення в Україні та за її межі призупинені.

Список використаних джерел:

1. Шолтисек, Я. Суспільна логістика – напрямки розвитку. / Я. Шолтисек, П. Колодзійчик. Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 1. С. 185-191.
2. Ступницький О.І. Формування логістики кризових ситуацій у контексті військового конфлікту Росія – Україна. / О.І. Ступницький. – Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 121 (частина I). – 2014. – с. 210-219.
3. Офіційна сторінка компанії ZAMMLER GROUP. – Режим доступу: https://business.facebook.com/pg/zammler/posts/?ref=page_internal